

сприяє учневі у здобутті комунікативних навичок, знайомить з різними точками зору на одну проблему. Прищеплює учням уміння користуватися дослідницькими прийомами: аналізу, синтезу, узагальнення. Вважається, що проектне навчання корисна альтернатива в класноурочній системі [1].

Проектна технологія передбачає створення вчителем таких умов під час навчального процесу, за яких його результатом є вдосконалення індивідуальності учня, його потенціальних здібностей, виховання мотивації, особистісних та вольових якостей: самостійності, цілеспрямованості, організованості в роботі. Під час вивчення біології слід розкривати практичну цінність вивчення біології, формувати вміння учнів самостійно конструювати свої знання.

Інформаційно-комп'ютерні технології готують учнів до повноцінної діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Так під час вивчення біології вони уможливають підвищення ефективності навчального процесу, розвиток уміння експериментально-дослідницької діяльності учня, моделювання біологічних процесів.

Надійною основою та невід'ємною частиною впровадження інноваційних педагогічних технологій є формування інформативних компетентностей вчителів. Саме від них залежить ефективність освітнього процесу. Причому складові таких інформативних компетентностей весь час мають оновлюватися залежно від об'єктивних змін, які відбуваються в освіті та суспільстві.

Список використаних джерел

1. Баюрко Н. В. Використання методу проектів на уроках біології / Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук [Текст] : основні наукові проблеми та перспективи дослідження. Збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2012. – Вип. 9 (14). – С. 141-143.
2. Левчук Н.В. Використання інноваційних педагогічних технологій у процесі підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін до екологічної освіти учнів / Н.В.Левчук. – Наукові записки. Серія : Педагогіка і психологія:// ЗБ. наук. праць. – Випуск 23. – Вінниця:ПП «Едельвейс і К», 2008. -С. 204- 209.
3. Левчук Н.В. Роль інноваційних педагогічних технологій в процесі підготовки вчителя біології. /Н.В.Левчук. //Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження //Збірник наукових праць ВДПУ.Вип.6(11).-Вінниця, 2009.-С.110-112.
4. Пустовіт Н.А. Навчальні дискусії з проблем довкілля. / Н.А. Пустовіт, Н.В. Левчук // Біологія і хімія в школі. – 1999. – №2, с. 27-29.

Нікітченко Л.О.,
к.пед.н. доцент кафедри біології

СУТЬ ТА ЗМІСТ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Туристично-краєзнавча діяльність – це вид пізнавально-культурної, виховної та дослідницької діяльності, яка виступає чинником формування особистості через поглиблене ознайомлення з довкіллям, історичним минулим рідного краю, його звичаями, обрядами, традиціями, історичними та культурними пам'ятками, що сприяє патріотичному вихованню дітей та молоді [1].

Метою туристично-краєзнавчої роботи з екологічного виховання є поглиблення й розширення знань про український народ та Україну, його історію, культуру, звичаї, обряди, традиції, вірування, формування практичних навичок і світоглядних переконань, розвиток почуття патріотизму [2].

Краєзнавство і туризм – це єдина позашкільна виховна діяльність, яка маючи величезний світоглядний потенціал, формує в молоді комплексне узагальнююче уявлення про Землю як планету людей, виховує патріотизм та любов до свого краю [3].

Одним із найважливіших стратегічних завдань сучасної школи є всебічний розвиток підростаючого покоління. Туристично-краєзнавча діяльність учнів є одним з ефективних засобів комплексного впливу на формування особистості, світогляду та морально-етичних якостей. У ній при правильній педагогічній побудові формуються всі основні сторони виховання: ідейно-політичне, моральне, трудове, естетичне, фізичне, значно розширюється кругозір учнів - відбувається інтенсивний розумовий розвиток [5].

Перебудова загальноосвітньої і професійної школи спрямована на вдосконалення всієї справи навчання і виховання молоді, її підготовки до самостійного трудового життя. Вона ставить перед учителями вимоги щодо оптимального поєднання форм, засобів і методів педагогічного впливу на учнів, пробудження в них стійкого інтересу до пізнання світу. Одним з напрямів підвищення ефективності навчально-виховного процесу з природничих дисциплін є туристично-краєзнавча робота [6].

Втім, не дивлячись на величезне виховне та освітнє значення, туристично-краєзнавча діяльність все рідше використовується в школі. Незважаючи на те, що окремі її компоненти в тій чи іншій мірі розглядаються в змісті навчальних курсів, цього явно не достатньо для формування єдиної картини світу, що включає природний компонент. Виникає потреба в розробці цілісної концепції туристично-краєзнавчої підготовки школярів, наповненою сучасним змістом, що відображає нові наукові підходи та вимоги життя [7].

Туристично-краєзнавча діяльність полягає у пошуку, обґрунтуванні і розкритті у взаємозв'язках і взаємозалежностях сукупності особливостей певної території, комплексному оцінюванні її у природно-історичному і соціально-економічному аспектах [8].

Туристсько-краєзнавча діяльність передбачає виконання таких завдань:

- сприяти відродженню духовності, національної свідомості, любові до рідної країни у підростаючого покоління;
- виховувати повагу до людини та її праці;
- підвищувати результативність навчання й виховання за допомогою яскравих прикладів із навколишнього середовища;
- збагачувати досвідом спільної діяльності, спілкування;
- здійснювати особистісний розвиток кожного учня і студента;
- сприяти оздоровленню, підвищенню рівня фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді;
- навчити раціонально, без заподіяння шкоди природі збирати колекції, цінні природні матеріали;
- розвивати вміння поповнювати зібраними під час походів і екскурсій матеріалами краєзнавчі музеї чи куточки, створювати нові;
- навчити постійно стежити за екологічним станом довкілля та вчасно ознайомлювати з результатами досліджень громадськість [11].

Туристичне краєзнавство формується на стику географічного, економічного, історичного й етнологічного краєзнавства, а також туризмознавства і рекреаології шляхом міждисциплінарного синтезу їх теоретико-методологічних і прикладних напрацювань [12].

Отже, розвиток краєзнавства неможливий без туризму, туристських походів і подорожей по рідному краю. Шкільне краєзнавство поділяється на навчальне, характер і зміст якого визначаються шкільною програмою, та позапрограмане, що будується відповідно до плану виховної роботи школи чи позашкільної установи. Взаємопов'язаний і комплексний розвиток туризму та краєзнавства становить суть і зміст туристично-краєзнавчої роботи [29].

Список використаних джерел

1. Баюрко Н. В. Елементи екологічної освіти школярів у процесі вивчення біології / Н. В. Баюрко // Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції «Природнича освіта і наука для сталого розвитку України: проблеми і перспективи». – Суми: Вид-во «Ярославна», 2014. – С. 172-175.
2. Баюрко Н. В. Підготовка майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів основної школи: монографія / Наталія Василівна Баюрко. – Вінниця, ТОВ "Нілан_ЛТД", 2017. – 256 с.

3. Баюрко Н. В. Позакласна робота з екологічної освіти і виховання учнів. Навч.-методичний посібник / Н. В. Баюрко. – Вінниця, 2007. – 105 с.
4. Баюрко Н. В. Практична підготовка – невід’ємна умова формування готовності майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів / Н. В. Баюрко // Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень : зб. наук. пр. – Вип. 4 (7) / редкол. : Р. С. Гуревич (голова) та ін.; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. – С. 375-379.
5. Баюрко Н. В. Природоохоронна діяльність у формуванні готовності майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів / Н. В. Баюрко // Екологічні засади збалансованого регіонального розвитку : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 травня 2016 р. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2016. – С. 17-20.
6. Левчук Н.В. Удосконалення екологічної освіти в контексті проблеми безперервної освіти. / Н.В.Левчук. // Еколого-натуралістична творчість. Наук.-метод. вісник №3 – К., НЕНЦ, 2002, с.180 – 182.
7. Левчук Н. В. Міжпредметні зв'язки в еколого-педагогічній підготовці студентів природничих факультетів. /Н. В. Левчук //Актуальні проблеми педагогіки: теорія і практика: Збірник наукових праць. Випуск 1. – Горлівка: Видавництво ГДПШМ, 2004. – С.89-93.
8. Левчук Н.В. Формування екологічної культури майбутнього вчителя природничих дисциплін / Н.В.Левчук. – Наукові записки. Серія : Педагогіка і психологія. – Випуск 5. – Вінниця: ВАТ "Віноблдрукарня", 2008, с. 49 – 52.
9. Левчук Н.В. Підготовка студентів природничих факультетів до педагогічної діяльності у галузі екологічної освіти. / Н.В.Левчук. // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. XV КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ // За заг. ред. М.В.Гриньової. – Полтава: Астроя, 2008. - С. 444-446.
10. Левчук Н.В. Екологічна освіта школярів в контексті сталого розвитку /Левчук Н.В. //Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження //Збірник наукових праць ВДПУ. Вип.6(11).-Вінниця, 2009.-С.115-117.
11. Нікітченко Л.О. Роль і місце лабораторних та практичних робіт із біології як однієї з форм особистісної орієнтації студентів. /Нікітченко Л.О. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології № 5 (59)Суми. 2016р. с. 168-175
12. Нікітченко Л.О. Професійна підготовка майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі фахової практики: автореф. дис. На здобуття наук. Ступення канд.пед. наук : [теорія та методика професійної освіти] 13.00.04/ Л.О. Нікітченко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.- Вінниця, 2012.–20 с.
13. Нікітченко Л. О. Аналіз результатів експериментального дослідження професійної готовності майбутніх учителів у процесі фахової практики. /Л. О. Нікітченко // Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. – Вінниця, 2012. – Вип. 36.– С. 246-250.
14. Nikitchenco L.O. Forming Professional Competence in The Process of Teaching Biology Students. // Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.– 2017. – №8. – 78-82.
15. Нікітченко Л.О. Практикум з основ педагогічної майстерності вчителя біології: навчальний посібник / Нікітченко Л.О., Шевчук О.А., – Вінниця: ВДПУ, 2016. – 127 с.

Левчук Н.В.,
доц.кафедри біології;
Андрощук М.В.,

студ. СВО магістр, спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВНОЇ РОСЛИННОСТІ В ОЗЕЛЕНЕНІ НАСЕЛЕНИХ МІСТ

Територія м. Вінниці входить до зони широких інтродукційних можливостей. Її рівнинна поверхня, помірно континентальний клімат із м'якою зимою і теплим, вологим літом, родючими чорноземними та опідзоленими ґрунтами є цілком сприятливим регіоном для інтродукції видів деревних рослин, що походять із різних природно-географічних зон.